

't Kèske van De Deel èn m'n ùrste blaow ooëg

Óp de pláts wor De Deel, De Paandelaor èn 't Kraojsánd saomekòmmè, dor stí 'n skon kèske èn dor wil ik 't 's mí állie óvver hébbe.

As ik 't kèske ziej ston mí die skon bílde d'rin, dénk ik aaltejd trug án diejen bewusten dág, begin jorre séésteg. Toen wás ónze Willy, m'nen awdsten bruujr, óvver dieje skonne, skaojne gemètselde raand án 't looëpe óp 't kèske, z'naajge vaasthaawend án 't middestuk. Ik waor toen zonne snòtaop van 'n jaor òf zeuven èn kón 't aajgelek nie aajtston dèè'k dè nie kós èn begón toe mār wa te kliejre. Ik zí: "Dor kómt de pliesie án" èn tròk 'm án z'n kòrte bóksepeepkes. Blejkaor dí ik dè 'n bietje te hárd, want ónze Willy drejgde van dè rèèndje af te skeuve èn eraf te valle. As ínnegste hawvaast zág ie de Haajlege Maria. As ik die vaastvat, daacht ie, blijf ik wél ston. Mār die stón 'r toen nòg gewoon lòs in èn haj bog z'naajge veuróvver.

"Án de kant", riejp ie nòg èn spróng aachteróvver van 't kèske af, gevòlgd dūr de Haajlege Maogd. Ik waor toen nòg nie zo rap as naw èn ston wa verskootè umhog te bliejke èn jao, ik wiejr goewd gestraft vūr m'n gekwal want dieje gipse kòp van 't bíld kwam krèk óp m'n ooëg terèècht èn bezèürgde meen m'n ùrste blaow ooëg. Ik kan me hèrinnere dè Jan van Gímmert 't bíld nètjes hí gerèstereerd èn dèt 'r haèl gaow 'n smeedejzere hékske vūr kwam te ston. Èn hiejr gèèldt ok 't spraekwoord "wie 'n keul graoft vūr iemes anders, véèlt 'r zèèlf in!"

Mār 'r kwam gaow hulp van Tom Assendelft, 'n aawe pliesie in reuste, vruuger bajgenaomd 'd'n

dikke pliesie', die vruuger 's dūr 't ejs zákte, toen ie de kènder wo wégjaoge die án 't skátse waore óp te deun ejs van 't baojtegraft*.

Haj ha 't haèl vūrval zien gebeure vanaoijt z'n kefee án d'n óvverkant. Ik lág wa te piejrooëge, half baojte wèste.

Toen ie maj óvveránd zétte, kós 'k nèt twaë maèter looëpe, um 'r vervòlges wír nír te kwákke. Daogs dornoo mós ik wír no de Paandelerskool èn wiejr d'n állengen dág aajtgeskólde vūr blaow praojm, want zooë zág m'n ooëg eraoijt!

Naë, dan waor tikkertje speule um 't kèske tòch veul skonner! Èn zooë, rèècht tíggenóvver dè

Het kèske op de splitsing Pandelaar - Deel - Kruseind. De eerste steen werd gelegd op 9 juni 1911 door Maria Pennings, dochter van Johannes Pennings en Theodora Jans, bewoners van het winkelpand links. De kapel heeft vier nissen; links de H. Moeder Anna en rechts het kruisbeeld met daaronder de tekst: Jezus Barmhartigheid. Aan de achterzijde bevinden zich de nissen met de beeltenissen van St.-Jan de Doper en Onze Lieve Vrouw. De kapel is ca. 1979 enkele meters naar rechts verplaatst vanwege verkeerstechnische redenen. Tevens zijn er toen de beelden uitgenomen ter voorkoming van diefstal en vernielingen en op kosten van de heemkundekring replica's geplaatst.

Links op de hoek Pandelaar-Deel, het ca. 1970 gesloopte winkel-woonhuis van Jan Pennings en Theodora Jans. Men verkocht er manufacturen en kruidenierwaren en, na overname van de zaak door hun zoon Toon, ook brood en mik. Het dubbele woonhuis rechts is in 1935 door Th. van der Wijs-Leenders verbouwd tot ijzerwaren- en wasmachinezaak met smederij en woongedeelte. De beide volgende gedeeltelijk met riet gedekte boerderijen zijn gesloopt en vervangen door woningen. Op de voorgrond een oud wegwijzerbord van de A.N.W.B. en daarachter een ijzeren lantaarnpaal met een verdeler van de bovengrondse elektriciteitsdraden. Let op de autobus verderop in de Deel. Deze staat waarschijnlijk voor het huis waar op 2 februari 1922 P.J. Peeters zijn busonderneming annex rijwielhandel was begonnen. In de loop van 1930 verhuisde het (auto)bedrijf naar het Kruseind en vandaar naar de Oost-Om. (Beeldbank gemeentearchief Gemert-Bakel, nummer 18_084).

kêske, hadde 't pèjke van Graarda de Mikker van 't gruuntewinkeltje. Die wonde daor mī hullie Truus en bruujr Frans. As ge dor in liejpt, kwaamde op d'n Bluumerd aajt, baj de port van hullie-jen appelboogerd. Linksaf goongde no de Haag en rêchs koonde no Hárrie de Neel 'raajt kômme. Dê wás rêecht tiggēnōvver ons haojs. Naw, m'n neecht aajt Hēlmend en ikke kwaome van de Haag af langs dê pūrtje mī die skon appel 'raachter. M'n neecht zī: "Ik gou hiejr wa van die skon appel vatte, kôm op!" Ik zī: "Dê dēurf ik nie want Frans de Mikker stī daor an de wēg op d'n aajtkiejk en ie kiekt no de Paandeler en 't Kraojsând."

Ik blif op d'n aajtkiejk ston en m'n neecht plukte zo vlug as ze kôs de skonste appel af in hog tēmpo. Jao, Frans ha wēl 'ne kaer umgekeeke, mār dī nēt of ie niks zāg, waandelde richteng Hárrie de Neel en liejp daor mooj no ons toew. Terwejl m'n neecht eraajt zāg of ze in mōs kooēpe, liejpe waj saome rêecht in de faojk van Franse. Haj zī

tiggēn heur: "Wa hēdde gaj daor?"

En zoas ge van 'n echte Hēllemōndse zōt verwaachte, zī ze niks as "Hoezoo?", d'r trēujke onder goewd vaasthaawend dēt 'r nie alles aajt zō valle. "Doe die haand 's ewēg", zī Frans en jawēl, dor viejl d're winst ovver 't Bluumerdtpēdje!! Ik begōn 't steeds benaawder te kriejge toen Frans zī: "Ópraope gāllie en vlug!!" "Jao", zī ze, "dan slodde gaj meen daolek tiggē m'n orren an." "Wor kômme die appel vandon?", vroeg ie. "Oo", zī ze, "die hēbbe we van ons tante Anna gekrīgge. Dor kômme waj naw vanaf". "Ge liejg 't", zī Frans, "ik hēb gezien dê ge in m'nen boogerd waort, dus rāpt ze mār gaow op!!"

Jao, toen kōnne we gīnne kant mīr op en hēbbe we dê mār gedon. Dê wás ok mee de lēeste kaer dēē'k vūr iemeze op d'n aajtkiejk ging ston...

** 't baojtegraft = de buitengracht (oud Gemerts).
Tekst uitgesproken tijdens de achtste Middeg van de Gimmerse Taal op zondag 15 november 2015; omspelling: Piet Vos.*